

GEEF LEERLINGEN WAT ZE NODIG HEBBEN:

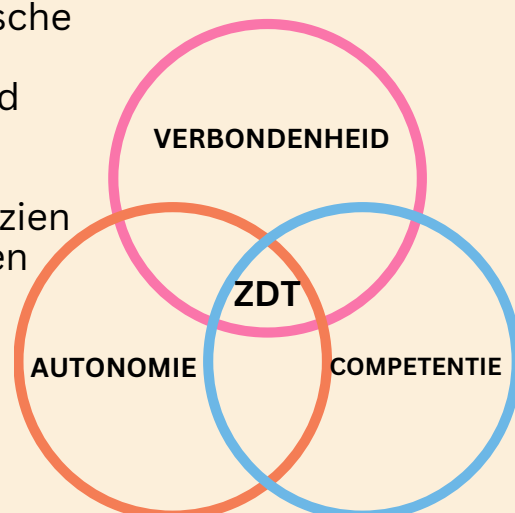
AUTONOMIE, COMPETENTIE EN VERBONDENHEID

Zelfdeterminatie theorie (ZDT)

De zelfdeterminatietheorie stelt dat er drie psychologische basisbehoeften zijn voor autonomie, competentie en verbondenheid. Leerlingen waarbij deze worden vervuld zijn meer gemotiveerd¹.

Daarnaast laat eerder onderzoek ook positieve relaties zien met onder andere psychologisch welzijn, zelfregulatie en prestaties^{2 3 4 5}.

Leerkrachten kunnen deze behoeften ondersteunen door **behoefte-ondersteunende strategieën**! Ook kunnen leerkrachten behoeften ondermijnen door behoefte-ondermijnende strategieën toe te passen.

Wat is er onderzocht?

Eerder onderzoek richtte zich op de mate waarin behoefte-ondersteunende en behoefte-ondermijnende leerkracht strategieën kunnen verschillen afhankelijk van de instructievormen (klassikale instructie, groepsinstructie en individuele instructie).

Voor dit onderzoek waren 8 klassen in Nederland via videodata geobserveerd. Uit dit onderzoek bleek dat leerkrachten evenveel strategieën om basisbehoeften te ondersteunen als te ondermijnen toepassen in de verschillende lesvormen.

Chardonnnens (2023)⁶ en Levesque en collega's (2008)⁷ geven wel aan dat het belangrijk is bewust te zijn van het aanbieden van behoefte-ondersteunende strategieën om negatieve gevolgen te verminderen.

Wat zijn de behoefte-ondersteunende strategieën en hoe pas ik dit toe?

Autonomie

= het gevoel van eigenaarschap over het eigen leerproces, dat past bij de interesses en waarden van de leerlingen^{1 8}.

Geef je leerlingen de volgende elementen:

Keuze

Vermijd controle

Laat de leerlingen zelf keuzes maken door opties aan te bieden^{9 10}

Relevantie

Vermijd irrelevante activiteiten

Bevorder relevantie door waarde van een taak uit te leggen^{9 11}

Respect

Vermijd disrespect

Luister actief naar je leerlingen¹²

Reflectievragen:

Mogen leerlingen kiezen met wie ze samenwerken of welke rol ze aannemen binnen de groep?

Koppel ik de uitleg aan situaties of voorbeelden uit het dagelijks leven of toekomstige beroepen van leerlingen?

Geef ik ruimte voor vragen of andere perspectieven en reageer ik open als leerlingen iets niet begrijpen of anders zien?

Competentie

= het vertrouwen in de eigen bekwaamheid om te leren en doelen te bereiken¹³

Geef je leerlingen de volgende elementen:

Begeleiding

Vermijd geen begeleiding

Geef duidelijke instructies en zorg dat het niveau wordt aangepast aan de leerling voor voldoende uitdaging^{9 10 14}

Informatieve feedback

Vermijd evaluatieve feedback

Geef constructieve feedback met een focus op het proces¹⁰

Moedig leerlingen aan zodat leerlingen weten dat hun gedrag een bepalende factor is voor schoolsucces⁹

Reflectievragen:

Leg ik helder uit wat leerlingen gaan leren en geef ik sturing als leerlingen vastlopen, zonder direct het antwoord te geven?

Geef ik tips die leerlingen meteen kunnen gebruiken om beter te worden, in plaats van alleen te zeggen wat er fout is?

Laat mijn feedback zien hoe de inzet en keuzes van leerlingen bijdragen aan hun groei?

Verbondenheid

= de relaties die leerkrachten opbouwen met leerlingen in de klas⁹

Geef je leerlingen de volgende elementen:

Affectie

Vermijd ontevredenheid

Laat affectie en interesse zien⁹

Wees beschikbaar voor iedereen⁹

Perspectief innemen en geen oordeel vellen

Vermijd desinteresse of oordelen over leerlingen

Toon begrip voor de leerlingen over wat voor hen van belang is⁹

Reflectievragen:

Neem ik de tijd om met leerlingen te praten over hun ervaringen en gevoelens bij het project?

Loop ik regelmatig rond om even een kort praatje te maken, zodat leerlingen weten dat ik er ben?

Hoe reageer ik als een leerling een andere mening heeft dan ik? Laat ik merken dat die mening welkom is?